

BOŽIĆNI DAROVATELJ U TRANZICIJI

SAŽETAK

Pretpostavku o božićnim običajima kao pokazateljima oblikovanja ključnih sastavnica suvremenoga života, tj. vjerskoga i sekularnoga morala, uloge suvremenih obitelji i izazova materijalizma (Miller 1993: 35), autorica proširuje na istraživanje mentaliteta i odnosa moći. Razmatra porast pučke božićne pobožnosti uz pojačanu djelatnost katoličke crkve u postsocijalističkoj Hrvatskoj, nacionalni karakter božićnih običaja i suvremene inicijative preimenovanja božićnog darovatelja uz prijepore o komunističkom karakteru Djeda Mraza i novoizumljenom imenu Djeda Božićnjaka, te rasprave o podrijetlu običaja silvestrovske pucnjave.

Obilna ponuda božićnih simbola i likova darovatelja, jednako kao i mnoštvo starih i novih, novoizumljenih ili uvoznih tradicija, po autoričinu sudu funkcioniraju kao simboli promijenjenih odnosa moći. Istodobno uzrokuju višestruka kolebanja mentaliteta između kršćanske pobožnosti, pučkih tradicija ali i bivše socijalističke "sakralnosti". Uvođenje nacionalnih božićnih simbola jednako kao i gromki, nerijetko opasni pucnjevi u Badnjoj ili novogodišnjoj noći, "Žrtvovani Djed Mraz", sada i preimenovan, postaju znakom hrvatske varijante tranzicije, tj. stanja društva kad se njegove gospodarske i političke strukture, te odnos vlasti i naroda iz temelja mijenjaju.